

ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİNDE OTOMASYON SİSTEMLERİ

VE

ATILIM ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ

Nilüfer ÜNAL

Günümüz , enformasyon teknolojisinin insan yaşamının her noktasına girdiği ve hatta kişilerarası iletişimin öne çıktığı bir gündür. Artık bilgisayarınızın karşısında tüm dünyaya ulaşabilir, istediğiniz kitabı sipariş edebilir, istediğiniz veri tabanından istediğiniz makaleyi indirebilirsiniz. Artık hedef, enformasyon teknolojisi ürünlerinin tam kapasite ile yaygın kullanımını sağlamak ve ürünlerden yüksek kapasitede ülke ekonomisine gelir sağlamaktır. Artık bilgi bir alt yapı unsuru olarak yer almaktadır. Enformasyon toplumlarında, nitelikli mal ve hizmet üretimi, verimliliği artırma, ülke ekonomisine gelir sağlama, üretici olmak, kar, düşük maliyet gibi hedefleri enformasyon teknolojisine dayandırma çabaları ön plandadır.

Halen ülkemiz ağır bir toplumsal bunalım ile karşı karşıyadır. Diğer tüm sektörler gibi bilgi teknolojileri de 2001 ekonomik krizinden büyük oranda etkilenmiştir. Donanım, yazılım, hizmetler, şebeke sistemleri ve diğer birimleri içeren sektör, 2000'deki yaklaşık 2 milyar 413 milyon dolarlık iç Pazar büyüklüğünden 2001'de yaklaşık 1 milyar 150 milyon dolara gerilemiştir. Bu %52 lik bir daralma anlamına gelmektedir.¹

Halbuki Türkiye'den çok daha kötü durumda olan Hindistan akıllı devlet politikasıyla bu sektördeki gelir payını yükseltmiştir. Hindistan'da bilgi teknolojileri pazarı son 5 yılda ciddi bir hız kazanmış ve pazar büyüklüğü 2001 sonu itibariyle 13 milyar 510 milyon dolara ulaşmıştır.

Gelinen bu noktada Türkiye'nin, bu küresel Pazar için üretimi yok denecek kadar azdır, Türkiye üreticiden çok tüketicidir. Türkiye bir yol ayrımındadır: ya bilgi teknolojilerini göz ardı ederek sektördeki büyümeden yararlanamayacak ve böylelikle teknolojinin sadece tüketicisi olarak yaşayacaktır ya da yapılması gerekenleri büyük bir hızla yerine getirerek dünyada yaşanan dijital bölünmede yerini çağdaş ve gelişmiş toplumların yanında alacaktır. Bu bir devlet politikasıdır, ancak aydın olarak bizim de görevlerimiz yok mudur?

Bu noktada Üniversite kütüphanecileri olarak bizlere de görevler düşmektedir. Ülkemizde mevcut yazılımlara ve yetişmiş insan gücüne destek vermek, bu ülkenin aydınları olarak görevimizdir. Ancak, ülkemizde yukarıda sözünü ettiğimiz bu hedeflerin dışında bir tablo yaşanmaktadır. Üniversite kütüphanelerimizde tamamen dış pazara bağımlı, tüketen, ama üretmeyen ve bunun için herhangi bir çaba da sarfetmeyen bir davranış biçimine girilmiştir. Milli Kütüphanemiz de de aynı sorunlar söz konusudur. Türkiye Makaleler Bibliyografyası ve Türkiye Bibliyografyası sadece makalelerin bibliyografik bilgilerini vermekte daha ötesine gidememektedir. Üniversite kütüphanecileri olarak bizler, en azından Üniversitelerimizde yayınlanan akademik makalelerin veri tabanlarını oluşturamaz mıyız. Üniversite yayınları e-kitap veri tabanını yaratamaz mıyız. Yurt dışından büyük paralar ödeyerek kütüphane Otomasyon Programları almaktayız. Hatta bu programlar için Konsorsiyum fiyatları istemekteyiz. Bu programların yıllık bakım ücreti, kurulum ücreti ve gelenlerin ağırlanması gibi maliyetleri bizlere nasıl bir ek yük getirmekte. Bunların hesabı yapıldımı...

Halbuki, gerek üniversitelerimizde ve gerekse özel sektörde kütüphane programları üretilmekte ve kullanılmakta. Bu programlara destek verme görevi ise bizlere düşmektedir. Yetişmiş, yaratıcı beyne sahip ve yenilikçi insan gücü potansiyeli mevcuttur. Ve inancım şudur ki, bizler de üretebiliriz

¹ Hindistan Bilgi Teknolojileri Modeli ve Türkiye Cumhuriyet Halk Partisi, Haziran 2002

İşte bu noktadan hareketle kütüphanemiz, *İskenderiye kütüphane Bilgi Sistemi programı*'na danışmanlık yaparak kulanıma hazırlamaya başladı. Gelişen teknolojiye paralel olarak zaman içinde programda gelişecektir. Nekadar başarılı veya nekadar başarısız olduğumuzu zaman gösterecektir. Ancak, ülke ekonomisine katkıda bulunmak ve girişimcileri desteklemek gibi bir mutluluğu yaşıyoruz.

İSKENDERİYE BİLGİ SİSTEMİ

Sistem aşağıdaki modüllerden oluşmaktadır.

- ✓ Kataloqlama
- ✓ Ödünç Verme
- ✓ Sağlama
- ✓ Sipariş Bilgileri
- ✓ Süreli Yayınlar
- ✓ Yazılım Uyarlama
- ✓ Güvenlik

Sistemin genel özellikleri ise;

- Oracle Developer/2000 programlama araçları ile kullanıcı arayüzleri geliştirilmiştir.
- Veritabanı olarak yine Oracle kullanılmıştır.
- Sistemden alınan tüm raporlar Pdf,HTML, HTML stil sayfası, Rtf, Postscript, Text ve Xml formatında bilgisayara kaydı yapılabilir. Ayrıca raporlar E-posta ile gönderilebilir.
- Demirbaş listesi, Katalog kartı gibi bazı raporlar grafik tabanlı yada karakter olarak alınabilir.
- Veri girişi yapılan tüm alanlardan üzerinden kullanıcı sorgu yapabilir. Joker karakter(ler) kullanabilir.
- Kayıt, Yeni Kayıt, Silme gibi işlemleri fonksiyon tuşları, butonlar vasıtası yada menüden yapabilir.
- Tüm liste kutularının(ListBox) içeriğindeki bilgiler kullanıcı tarafından değiştirilebilir, eklenebilir veya silenebilir.
- Üye bilgilerinde üyenin e-posta adresi varsa, sipariş verilen materyalin faturası sisteme girildiği anda otomatik olarak üyelere sipariş sonucu materyalin geldiğini belirten bir e-posta gönderilir
- Süreli yayınların içindekiler bölümü sipariş eden veya o süreli yayını takip eden araştırmacılara elektronik posta ile gönderilir..
- Marc formatı ile saklanmış bilgileri kendi katalogumuza indirir veya isteyen kütüphanenin indirmesine izin verir.
- Sistemde kayıtlı olan olan katalog bilgilerinin kartlarını dökmeye yada oluşturulan bilgilerin text formatı ile başka kütüphanelerin önkatalogunda kullanılmak üzere dosya oluşturulması işlemi yapılabilir.

KÜTÜPHANE OTOMASYON PROGRAMI İSKENDERİYE PROGRAMINA GEÇİŞ ÇALIŞMALARI

Bilgi çağında Kütüphanecilik alanında olağüstü boyutlara ulaşan enformasyon teknolojisi sayesinde, kütüphanecilik yeni boyutlar kazanmıştır. Bu da kütüphanecilikte belli standartların oluşmasını zorunlu hale getirmiştir. İşte bu noktada kütüphanemize otomasyon programı satın alınması hususunda yeni arayışlara girilmiştir.

PROGRAM SEÇİMİ

Bilindiği gibi kütüphanemizin kuruluş çalışmaları başlanılan 1999 yılında Bilkent Üniversitesinden BLISS Kütüphane Otomasyon Programı alınmış ve mevcut kitaplar bilgisayara geçirilmeye başlanmıştı. Ancak, gelişen teknolojiye mevcut programın cevap verememesi nedeniyle yeni program arayışlarına girilmiş ve INNOPAC Programının cevap verebileceği düşünülmüştür. Ancak bu programın çok pahalı olması ve yıllık bakım ücretinin de yüksek olması nedeniyle Türkiye’de üretilen bir programın alınarak onun geliştirilmesi ve gerek ülke ekonomisine gerekse firmaya da destek verilmesinin daha olumlu sonuç vereceği kararına varılmıştır.

Daha önce Halk Kütüphanelerinde kullanılan ancak günümüz teknolojisine cevap veremeyen İskenderiye Kütüphane Sistemini üreten Dizge Elektronik yetkilileriyle görüşülmüş ve yapılan görüşmeler sonucunda çalışmalara başlanılmıştır.

OTOMASYON ÇALIŞMALARI AŞAMALARI

İLK AŞAMA: Otomasyon gurubu oluşturulmuştur.

Bilgi İşlem Birimindeki yetkililer, Kütüphanemiz çalışanları ve Yazılım Şirketi yetkilileriyle bir araya gelinerek üniversitemizdeki teknik alt yapının programa uygunluğu tesbit edilmiştir.

İKİNCİ AŞAMA: Kütüphane çalışanlarına şirket yetkilileri tarafından bir tanıtım eğitimi verilmiş ve bu yolla programın eksiklikleri ve talep edilecek ilaveler konusunda ön çalışmalar yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ AŞAMA: Bu aşamada; süreli yayınlar, kataloglama, satın alma ve ödünç verme birimlerindeki kütüphane çalışanları, programdaki kendi alanlarıyla ilgili modülleri bir kez daha inceleyerek, istedikleri değişiklikleri veya ilaveleri tesbit ederek şirket yetkililerine bildirmişlerdir.

DÖRDÜNCÜ AŞAMA: Birimlerde çalışan personel kendi alanıyla ilgili bilgileri programa girerek aksaklıkları, hataları ve eksiklikleri tesbit etmeye başlamışlardır. Böylece programın istenilen değişikliklere cevap verip vermediği veya ilave neler yapılabilir gibi özellikler saptanmaya başlamıştır. Bu arada şirket iki uzmanını ve iki bilgisayarını kütüphaneye getirerek düzeltmelerin anında yapılabilmesini sağlamıştır ve bu imkanlar sayesinde, programdaki hatalar, aksamalar ve ilave edilmesi istenen yenilikler anında program uzmanlarına bildirilerek istenilen hususlar yerine getirilmiştir.

KÜTÜPHANE TARAFINDAN İSTENEN MODÜLLER VE ÖZELLİKLERİ

Sistem aşağıdaki modüllerden oluşmaktadır.

- ✓ Kataloglama
- ✓ Ödünç Verme
- ✓ Sağlama
- ✓ Sipariş Bilgileri
- ✓ Süreli Yayınlar
- ✓ Yazılım Uyarlama
- ✓ Güvenlik

Sistemin genel özellikleri ise;

- Oracle Developer/2000 programlama araçları ile kullanıcı arayüzleri geliştirilmiştir.
- Veritabanı olarak yine Oracle kullanılmıştır.
- Sistemden alınan tüm raporlar Pdf,HTML, HTML stil sayfası, Rtf, Postscript, Text ve Xml formatında bilgisayara kaydı yapılabilir. Ayrıca raporlar E-posta ile gönderilebilir.

- Demirbaş listesi, Katalog kartı gibi bazı raporlar grafik tabanlı yada karakter olarak alınabilir.
- Veri girişi yapılan tüm alanlardan üzerinden kullanıcı sorgu yapabilir. Joker karakter(ler) kullanabilir.
- Kayıt, Yeni Kayıt, Silme gibi işlemleri fonksiyon tuşları, butonlar vasıtası yada menüden yapabilir.
- Tüm liste kutularının(ListBox) içeriğindeki bilgiler kullanıcı tarafından değiştirilebilir, eklenebilir veya silenebilir.
- Üye bilgilerinde üyenin e-posta adresi varsa, sipariş verilen materyalin faturası sisteme girildiği anda otomatik olarak üyelere sipariş sonucu materyalin geldiğini belirten bir e-posta gönderilir
- Süreli yayınların içindekiler bölümü sipariş eden veya o süreli yayını takip eden araştırmacılara elektronik posta ile gönderilir.
- Marc formatı ile saklanmış bilgileri kendi katalogumuza indirir veya isteyen kütüphanenin indirmesine izin verir.
- Sistemde kayıtlı olan olan katalog bilgilerinin kartlarını dökmeye yada oluşturulan bilgilerin text formatı ile başka kütüphanelerin önkatalogunda kullanılmak üzere dosya oluşturulması işlemi yapılabilir.

WEB MODÜLÜ

İskenderiye Kütüphane Otomasyon Programı'nın WEB Modülü, halen 3 ana bölümden oluşmaktadır.

SEARCH

Author
Title
Keyword
Subject
Call Number
ISBN/ISSN

OTHER FACILITIES

[Donations](#)
[New Arrivals](#)

Birinci bölümde; kütüphanemiz dermesini tarama kısmı yer almaktadır. Yazar, kitap adı, konu başlığı, anahtar sözcük, konu numarası ve ISBN / ISSN numaralarından tarama yapılabilmektedir. Tarama sonuçlarında kütüphanede aranılan konuda kaç kitap olduğu verilmektedir. Kitap adından linkle kitabın bibliyografik bilgilerine ulaşılmaktadır. Ayrıca "Marc" kodu işaretlendiğinde kitabın marc kayıtları gelmekte ve isteyen kütüphane bu kayıtları kendi kütüphane kataloğuna indirebilmektedir.

Programın bu özelliklerine ilave olarak, araştırmacılar aradıkları konudaki kitap listesini liste olarak alabilecekler, e-mail göndererek kitap hakkında bilgi edinebilecekler ve istedikleri kitabı ödünç alabileceklerdir.

ATILIM UNIVERSITY LIBRARY ONLINE CATALOG

Search for: in the

8 Records found. No	Marc	Call Number	Title	Author	Copy
1	<input type="checkbox"/>	HD30.213EVA 2002.	Introduction to simulation and risk analysis	Evans, James R	<u>2</u>
2	<input type="checkbox"/>	HD30.2PID 2001.	Computer simulation in management science	Pidd, Michael	<u>1</u>
3	<input type="checkbox"/>	QA76.9LAW 1991.	Simulation modeling and analysis	Law, Averill M	<u>1</u>
4	<input type="checkbox"/>	QA76.9LAW 2000.	Simulation modeling and analysis	Law, Averill M	<u>1</u>
5	<input type="checkbox"/>	QA911NUM 1973.	Numerical simulation		<u>1</u>
6	<input type="checkbox"/>	T57.62BAN 2000.	Discrete-event systems simulation	Banks, Jerry	<u>1</u>
7	<input type="checkbox"/>	TK7871SIM.	Simulation		<u>3</u>
8	<input type="checkbox"/>	TS155RII 1995.	Simulation games and learning in production management	Riis, Jens O	<u>1</u>

Ayrıca kopya adedinden de link konmuştur. Bu kısımda kitabın ödünç verilip verilmediği, hangi kütüphanede olduğu (Lise veya Üniversite kütüphanesi), kütüphanede kaç kopya bulunduğu bilgileri alınabilmektedir. Araştırmacı isterse istediği kitabı ayırtabilecektir.

Found Records

ATILIM UNIVERSITY LIBRARY ONLINE	Material No.	Borrow Status	Department	Vol. No.	Copy No.	Circulation Status
-------------------------------------	-----------------	------------------	------------	-------------	-------------	-----------------------

CATALOG						
Select						
<input type="checkbox"/>	10413	Tüm Üyelere Verilir	Kitaplar	c1	-	Kütüphanede
<input type="checkbox"/>	10414	Verilmez	Kitaplar	c1	-	Kütüphanede

[Reserve](#)

İkinci bölümde;

Bağışlar; Kütüphanemize kitap bağışında bulunanlara link konmuştur. Kütüphanemize bağış yapanların dermeleri, konu numarası kitap adı ve bağış yapanın adına göre listelenmektedir. Kitap adı ve bağış yapanın adından ana taramaya link konmuştur ve eserin bibliyografik bilgilerine erişilmektedir.

ATILIM UNIVERSITY LIBRARY ONLINE CATALOG

Search for: in the

50 Records found.No	Marc	Call Number	Title	Donate
2	<input type="checkbox"/>	DR/592.K4/FEY/1981.	Atatürk ilkeleri ve inkılabımız	Kemal Demiray
3	<input type="checkbox"/>	HD60KAZ 1979.	İşletme yönetimi ilkeleri:	Erol Ünver
4	<input type="checkbox"/>	HG/4028.B8/YÜZ/1981.	İşletme yönetiminde kar-zarar bütçesine olasılıklı yaklaşım	Ergun Kip

[Next](#)

Yeni Gelen Kitaplar; Son bir ay içerisinde kütüphaneye yeni gelen kitapların listesi verilmektedir. Yine burada da aynı şekilde; kitabın konu numarası, kitap adı ve yazardan ana taramaya link konmuştur.

ATILIM ÜNİVERSİTESİ KATALOĞU ONLINE KATALOG

Ara : Arama Tipi

138 Kayıt bulundu	Marc	Konu Numarası	Eser Adı	Yazar Adı	Kopya
1	☐	DR/435.K87/RİS/1994.	<u>Saklanan gerçek</u>	Rişvanoğlu, Mahmut	<u>1</u>
2	☐	DR/435.K87/RİS/1994.	<u>Saklanan gerçek</u>	Rişvanoğlu, Mahmut	<u>1</u>
3	☐	DR593ORD 1981.	<u>Ord. prof.Resat Kaynar'a armağan</u>		<u>1</u>
4	☐	GA/109.5/TCB/1995.	<u>Harita tapu ve kadastro</u>		<u>1</u>
5	☐	GN357GÜV 1999.	<u>İnsan ve kültür</u>	Güvenç, Bozkurt	<u>1</u>

Üçüncü Bölüm: Tezler.

Bu bölümde kütüphanede mevcut tezler oluşturulmaktadır. Tezin özeti, tezi hazırlayan kişi, tez yöneticisi bilgileri yer almaktadır.

Dördüncü Bölüm: Multimedia

BUNDAN SONRA YAPILACAKLAR ÇALIŞMALAR:

1. SİNEMA FİMLERİ ARŞİVİ: Bilindiği gibi kütüphanemizde KÜTÜPHANE SİNEMA KULÜBÜ kurulmuştur. Bu kulüpteki filmlerin bibliyoğrafik bilgilerine ulaşarak bir linkle filmin gösterimine girmek amaçlanmaktadır.
2. DERS KİTAPLARI ARŞİVİ: Bu kısma Öğretim Üyesinin adı, dersin adı ve okutulacak ders kitaplarının listesi konulacaktır. Ders kitaplarının listesinden kütüphane tarama listesine konulacak bir linkle kitabın bibliyoğrafik bilgilerine ulaşılacaktır. Ayrıca linklerle diğer üniversite kütüphanelerine ulaşarak o konudaki doküman, kitap vb. bilgiler sistemin izin verdiği kadarıyla indirilebilecektir.